

GAZETA

BRASOVUL VANEI.

Gazeta are de doi ori, adica: Mercurul si Sambata.
Pieria e data pe saptamana, adica: Mercurul. Proti-
ru este pe unu anu 10 f. m. c.; pe diumetate
sau 5 f. in lointru Monarhici.

Pentru lori straine 7 f. pe unu Sem. si pe anulu
intregu 14 f. m. c. Se prenumera la tota poste
imperatoarei, cum si la toti cunoscutii nostri DD. cor-
respondenti. Pentru totu „petitu“ se cere 4 cr. m.

Monarchia austriaca.

Pesta, 20 Noembre v. 1854.

(Capetu)

Pentru ca sa vedemu dara, intru catu suntu de lipsa midilocela
realizarii scopului, debuim ca sa cunoscemu met'a (ciut'a) unui ti-
neru scolaru, si in specie a unui juristu.

In campulu politicu unu juristu are doue mete; sau dupa 3 ani
in drepturi doue esamine de statu, adica inteulu din „legile juridice“
ala doilea din „legile politice“ pentru ca sa p'ata pasi in categoria de
oficiante; sau alta met'a dupa 4 ani 3 rigoroase de doctoratu, prin ca-
re se castiga laurea de „juris doctoru“ si abilitate spre advocatia,
propagativa si pretindere — dupa calitati — de oficiu mai in-
naltu, s. c. l.

Dupa sistema cea noua in semideceniulu presinte 3 romani tre-
cura prin esamenele de statu, si acusi doi prin doctoratu; si se
meta ca tota anulu va se mai produca absoluti de ambe plase.

Pentruca unu tineru sa se p'ata pregati pe o cale, ori pe alta,
debue sa aiba o asigurata sustinere, si dispensare dela tote alte cu-
prinderi, p. e. dela conditiuni, scrietoraturi, ci deprindere numai cu sci-
intiele. O stare favorabile, ca tinerii romani sa fie prevediuti cu cele
de lipsa, si numai pentru scopu sa cugete, la acci de aci nu aflamu,
caci mai toti suntu siliti a se face midilocce altora, si chiaru midil-
loceloru.

La universitatea din Pesta suntu 23 tineri romani. In facultatea
teologica 4 — in fac. medica 1 — in fac. filosofica 1 — si in facult
juridica — candu numerulu totalu e 470 — romani abe suntu 17. —
Romanulu dara aci e unu asia elementu micu, catu de mi ar' fi tare
in sine, s'ar scufunda, ar' disperu. Putini tineri romani suntu aci, si
nici unulu cu stipendiu, si abia $\frac{1}{6}$ unumai cu ajutoriulu parintescu, si
abia o alta $\frac{1}{6}$, cu ceva putinu ajutoriu dela parinti; asia, 2, 3, dela
unii patroni, ca mecenati mai au ajutoriu, celu putinu pe carti, seu
didactru.

Ei traiescu dara aci, seu cu conditiuni, seu cu scrietoraturi pe
lunga advocati. Prin asia ocupatiuni, partea cea mai mare a dilei,
adeseori tota dina se perde, fara sa p'ata tinerulu trage o linia si pen-
tru sine, sa nu 'u vateme conscutia, ca „ah! si acesta di o perdui,
si nu facui nimicu!“ — Afara de acesta — inca totu pentru altii —
atata truda, invertire, catu se dabela si puterea trupesca si sufletesca,
incatu acesta din urma, desi nu patimesce scadere, dara nu e progre-
siva dupa fontile mintii si facultatile individuale, ce altumintrea —
sacranda timpulu numai pentru scintie si scopu — mai multu ar' pu-
tea produce pentru sine, si mediate pentru natiune.

Dara ore castigulu prin conditiuni, seu scrietoraturi e destulu
pentru tote? E atatu de putinu, catu in comunu numai pentu sus-
tinerea vietii se p'ate dice destulu! In timpulu acestu greu viptulu,
locuintia, vestmintele tote suntu scumpe; dar' unde suntu cartile cele
multe si scumpe? si de pe ce vei sa inveti deca n'are nici alu teu
amicu? unde e placirea didactrului de 30—40 f. arginti pe anu, deca
— de impregiurari — nu poti fi dispensatu; unde e t'apsa depunerii
samineloru, seu a doctoratului pana la 350—400 f. m. c. si altufelu
de trebuintia?! Singuru Maiestatea Sa ne p'ate ajuta si aici aflandu,
ca meritamu in adeveru o exceptiune, ceruta de s'orte trecura a ro-
manului!!! —

Asiadara acumu vedemu ca materialulu cu puterea sufletesca, e
asia incopietu la olalta pentru meta, scopulu unui tineru, ca pentru
vietia sufletulu si trupulu, si unulu fara altulu nimicu suntu. Si ju-
decandu dabelarea puterii sufletesca — candu tota diu'a ocupatu la

sc'ola, conditiuni seu advocatu, numai sera te re'ntorci ostenitu la lo-
cuintia, si necajitu de aceia cu parii ai sa conlucredi, si amaritu de
s'orte, — cu ce voia, pofta vei sa te puni, ca din nopte sa faci di,
ca acumu pentru tine sa faci ceva.

Asia au invetiatu multi romani, si asia se invetia si astadi la
sc'ole! —

Civilizatiunea msi pretiude inca si alte calitati dela tinerime, pe
cunoscerea limbeloru streine: a francei, italianei, anglei si cunoscerea
unei arte musicale, pe violina, fortepiano scl., asia pictura, invertitu-
ra de spada, dansulu si altele, care tote suntu frumose catu de catu
a se cunoste unu tineru. Cu ce vei sa'ti prefaci inua aceste calitati,
candu si cele necesarie 'ti lipsesu, si numai cugeti la ele, ca poetula
in fantasia.

Totu lupte ai in cale, si nu mai invingi, candu ai invinsu, esti si
devinsu. — Si pana candu sa mai viedi asia pentru o vietia scurta,
— caci ai inbatranitu la sc'ola, — pentru unu viitoriu incertu? —
Asia! a suferi e datina romanului, si te convinge tinere romane, ca
te va ajuta si Dumnedieu, deca singuru vei sa te ajuti.

Reesirea prin lupte si necasu la met'a, la care altii procedu, fo-
pedeci, acestea suntu glori'a nostra, si cu aceste pana candu viemu
sa ne luptamu cu acea bravura, care o cere paupertatea natiunei
nostre! —

Dar' mai este inca ceva indoreptu, sperantia, singurulu geniu men-
gaetoriu! Si nu vomu despera, caci deca nu amu desperatu, candu
natiunea se amenintia cu mor'te, cumu vomu despera acumu candu
ea se dest'apta, candu ea incepe asi cunoste scadiamintele si necesi-
tatile sale, candu o vedemu ca incepe asi conferi si ea denariulu pen-
tru asiediaminte inlesnitoare de cultura tinerime, atunci, candu spe-
rantia viitorului ne mai da unu nutrementu ca sa ne impulpamu din
resputeri prin ori ce greutati, ca se reesimu si noi a pune umerulu
pentru totu, cara nu numai pentru individu, ca progresulu natiunei sa
fia cu atatu mai inlesnitu si s'orte celoru urmatori cu atatu mai im-
bunatatita. Noi debue sa viemu pentru statu, pentru natiune!!!

Cei puternici ne voru ajuta, deca voru vrea si in fapta a inainta
binele natiunei; si credemu, ca nu ne vomu insiela, daca vomu ada-
ce inainte, ca temelu de sperantie, si pe familia nostra ce a heraditu
cu milioanele dela parinte; vreau se dicu, pe nobil'a familia M o c j o n i
de F e u u, la care privesce paupertatea natiunei cu ochi blandi, ajin-
titi in asteptare, de a se bucura de o marimitate nedisputabila. —

At. Mar.

Brasovul, 23. Dec. n. Deabia ne sosi post'a de Viena din
15. fara a ne fi adusu alte sciri mai batatore la ochi si mai descur-
catore de cursulu lucrurilor resbelice si diplomatice. Totu, ce near-
mai interesa, e ca ratificatiunea tractatului de aliantia din 2. Decem-
bre sea intreschimbatu in 13. Dec. intre plenipotentii respectivi, in
ministeriulu de esterne, si publicarea actului acestui, ce incorda aste-
ptarea tuturor, va urma in tote 3 staturile contragatore deodata in
foile oficiale, ceea ce si L. Rusel apromite indata dupa ratificatiune a
o pune pe mas'a parlamentului. — Pr. Gorciacoff mai siede in Viena.
— Din Varsavia se serie, ca Rusia vrea in adinsu, cu ori ce midil-
loce a osteni pe puterile apusene, ca asia se le p'ata storce conditiuni
de pace mai favorabile. — C'esarulu, dupa „I. P.“ a insciintiatu pe
senatu, cumca elu, chiaru si candu l'ar' parasi toti aliatii vechi, e ga-
ta a trage catva degetulu cu intreaga Europa. Si „Monitorulu Francei“
din 15. Dec. serie, ca puterile apusene n'au primitu de nicairi insar-
cinare, ca se faca pace cu Rusia.

In Principate decurgu lucrurile linistite si bine. — 30,000 turei
dela Balticu se straporta la Crimu si totusi catra Besarabia se iau
mesuri de concentrare de militia. —

Токма по сосі ші трактатъ дѣ алианцъ дѣ 2. Де...

Дѣ Виѣна се ва дѣиѣ о комисиѣ дѣ пленѣстиѣ дѣ...

Дѣ Угарѣа, дѣла дѣтродѣчѣра комисиѣ дѣ генѣралѣ чѣиѣ с'а...

Реѣина Викториѣ се адресѣзъ кѣтръ дѣиѣ дѣиѣ...

А У С Т Р И А.

Вѣна, 14. Дѣтемѣре. Кѣрѣрѣ дѣипломатѣи вѣиѣ шѣ мерѣ...

Дѣтре ачѣстеѣ рѣиѣкѣрѣ шѣ лѣкрѣрѣ аѣ дѣипломатѣиѣ, Газѣ...

Кѣзѣнтѣлѣ дѣ трѣнѣ аѣлѣ Реѣинѣи Бѣританиѣиѣ еѣте зѣнѣ аѣелѣ...

Еѣтѣ кѣ Ангѣлиѣ маѣ сѣ дѣкѣ одѣтѣ дѣнѣ фѣрѣнтеѣ ачѣелѣ ко...

Маѣ ла вѣте пѣдоѣе ачѣлаш зѣсѣрѣлѣ: Ноѣ нѣ не дѣиѣиѣтѣ...

Маѣ вѣртѣсѣ Цѣрѣманѣиѣ сѣ шѣ иѣ саѣта шѣ сѣ нѣ кѣцѣте тоѣ...

чѣй кѣреѣзѣтѣ дѣ паралиѣтѣкѣ шѣ неѣзѣтѣнѣчѣсѣ дѣсѣѣшѣрѣ о тѣрѣиѣ кѣ...

Прѣзѣтѣндѣне сѣ дѣсѣѣлѣтѣ шѣ доѣнѣште пѣтере шѣ тѣрѣиѣ;

Дѣнѣ асѣменеѣ тѣиѣшѣрѣи Цѣрѣманѣиѣ нѣ пѣте рѣтѣнѣ кѣ тѣпѣле...

Чѣо дѣиѣиѣтѣ дѣиѣ ачѣстеѣ? Дѣнѣвѣдѣтѣ шѣ поѣ чѣеѣ чѣо...

ДИН КЪМПЪЛЪ РЕСБОУЪЛАИ.

Тотѣ чѣ сѣ сѣкрѣ дѣиѣ дѣнѣ кѣмпѣлѣ рѣсѣѣѣлѣиѣ ка дѣ доѣзѣ сѣпѣтѣ...

„Монѣторѣлѣ оѣѣѣлѣ“ дѣиѣ Парѣисѣ дѣла 15. Дѣтемѣре зѣче:

Дѣиѣ Конѣстанѣтинѣопоѣле дѣла 7. Дѣтемѣре сѣ сѣкрѣ: О по...

Дѣнѣ Лонѣдонѣ зѣнѣлѣ дѣиѣ минѣистѣрѣи, адѣикѣ Дѣчѣле дѣ Ноѣзѣкасѣ...

Tier'a romanescă si Moldavi'a.

Бѣсѣрѣуѣлѣ, 1. Дѣтемѣре в. 1854.

Опѣравѣлѣлѣ сѣѣат адѣинѣистратѣивѣ еѣкѣстраѣорѣдинѣарѣ прѣиѣ жѣрѣна...

Рѣгѣлѣ асѣпѣра прѣсѣеѣ.

Арт. 1-ѣиѣ. Ниѣиѣ зѣнѣ жѣрѣналѣ сѣѣ сѣкрѣере пѣриѣодѣикѣ чѣ арѣ...

Аѣсторѣзѣѣѣѣ гѣвѣрѣзѣлѣиѣ ва ѣиѣ асѣменеѣ а сѣ да пѣнѣтрѣ тоѣте...

Арт. 2-ѣеѣ. Прѣпѣриѣтарѣиѣ сѣѣ цѣранѣѣиѣ лѣрѣѣ, а орѣиѣ кѣрѣиѣ...

Арт. 3-ѣеѣ. Тотѣ цѣранѣѣлѣ сѣѣ прѣпѣриѣтарѣиѣ ва ѣиѣ дѣторѣѣ...

Арт. 4-ѣеѣ. Тотѣ рѣдѣкторѣлѣ дѣ жѣрѣналѣ, еѣте дѣторѣѣ

тръ еле, дпшндатъ съз Селмъ ла 1512, гвбернвал Принпипате- лоръ с'аъ въкратъ, а) де ливервал есерчидъ алъ пстереи съверано а Домпнлоръ с'аъ, прекъмъ де ливертатеа де а'шн анъра конфеи- ло днтрецимеи сале, б) де ливертатеа де а деклара ресвелъ орн кърел пстери агреситоре, в) де ливертатеа де а днкеиа трактате дп авантациалъ дерилоръ сале, д) с'аъ въкратъ де дрептвалъ съ- веранъ де а стампа монетъ нъртторе де ефица Домпвалъ шн титл де L'œdificia Moldaviae. — е) С'аъ въкратъ де дрептвалъ пнтелоръ, авъндъ пре ал с'аъ адендн репрезентандн ла Порта ото- манъ, шн пре ла алте кърдн але Езропей. ф) Пандиера шн пас- портъриле гвбернвалъ с'аъ ресценталъ дп тоте дериле.

Дп челе дн лънтръ: Домпвалъ знсч шн дикоронагъ и дп- въскътъ къ тото incluziune regală, аъ есерчитатъ пстереа съве- ранъ дп тогвалъ, прекъмъ: а) Prin organizarea знш гвбернъ на- ционалъ independente авъндъ министервалъ с'аъ, б) дела авсолътъ потестатеа са депинзндъ ратвалъ еклесиастикъ къ денъмйреа ми дпвеститъра прелацилоръ, в) ратвалъ чивилъ административалъ, ждече- циалъ шн милитарилъ къ денъмйреа дппликацилоръ чивилъ шн ми- литарилъ. —

Дп ачестеа зрмезъ: Къ статъриле Молдо-ромъно стъндъ ка пестре днтре Ръсиа шн Порта, пога, вине гърънтвите днкъ де ачестеа, пичи зна пичи алта дп ресвелеле шн контрактъриле лоръ, п'аъ автъ дрептъ де а ресвал дн териториалъ Молдо-Ромъниел, аъ де а жигни привилецииле съверанитъци гвбернвалъ, шн де а се аме- стока дп челе дн лънтръ, арекъмъ аъ фостъ дпчепвалъ дп ани де пе зрмъ Ръсиа доминдъ дп адевръ дп деръ prin armostii с'аъ ексархи с'аъ конвалн, шн дпгъдъндъ пре Домпн а фигъра пъ- таи пентръ окн лъмеи. Prin зрмаре пичи Порта аъ автъ дрептъ а да чева дн днтрецимеа териториалъ Принпипателоръ, чи маи въртосъ аъ фостъ облягъ а о анъра де орн че агресори, пичи Ръсиа маи алесъ ка протенторе дънъ трактатвалъ де Каинардикъ п'аъ автъ дрептвалъ а лъа с'аъ а дпгъдъи с'аъ деи Порта кьива дн днтрецимеа Moldaviei. — Ар' фн фортъ недрептъ ка вътъндъсе дои, прекъмъ аиче Ръсиа къ Търчиа, с'аъ пъръ знъ алъ треиле Мол- davia, къ каре пичи знвалъ пичи алталъ п'аъ автъ ресвелъ.

Днтревалъ акъма, къ че дрептъ с'аъ данъ Бесарабия ла 1812 шн къ че дрептъ аъ лъат'о Ръсиа, чеа че prin трактатвалъ еи дн Каинардикъ днкеиатъ къ Порта аъ гърънтвитъ днтрецимеа терито- риалъ шн а привилецилоръ веки че авеа Принпипателе пълъ ла а- челъ трактатъ, че дрептъ зманъ с'аъ дивнъ ар' фн, дънъ че дериле ачестеа дп тоте ресвелеле че аъ автъ Ръсиа къ Търчиа, аъ фостъ къкате де оштилe рсешн, иаъ сьпортатъ тоте грезъциле ошти- рилоръ сале къ провизионъри, къ транспортъри, къ конпривъци ш. а., анои дп финитвалъ ресвелвалъ дп локъ де а фери инколъмитатеа шн имънитатеа Принпипателоръ ка протенторъ соделелъ гърънтиторилъ алъ ачестора, ка амикъ, фрате корелеционарилъ, ка ачела че пре- копезъ къ зпвалъ къ пои днтр'анъ гъндъ дп каца лъи Dâmnezei, дп локъ с'аъ пе фолосеаскъ къ чева дънъ атътеа сьферинде шн днкъ с'аъ пе маи деи чева къндъ есе дн деръ, дши иа адю дела фокълареле оспиталиере десънъндъсе къ сьртаре евангеликъ, тогмаи атъдче пе иа Бесарабия, адикъ жьмътатеа дн териториалъ гърънтитъ prin трактатвалъ де Каинардн. Къриосъ протенторатъ, къриосъ християнсмъ, къриосъ ортодоксие! Ждече пстереа про- тенторе, ждече пстереа съверанъ, ждече пстериале Езропей, дакъ актвалъ ачеста алъ Ръсиел поге фн дрептъ, поге фн комфортъ шн консевентъ къ трактатвалъ де Каинардн. Пре търчи дп облягъ а реситъи Принпипателоръ територеле окъпате пре лънъ реицииле (раделеле) четъцилоръ пене — Нистриче шн пене — данъвиане, шн еа апъртторе днтрецимеи дерилоръ шн а привилецилоръ, фъръ а не сьдн, фъръ а не вате, иа жьмътате дн Moldavia.

(Ла тчестеа рьспънде мареле Montescuieu дп кареа са „деспре Мъримеа шн кърдеа романилоръ“ ла ачелъ капъ, авънде сь воръеште деспре протенторатвалъ романилоръ. P.)

Дн принпипвалъ маи сьсч десвалитъ, днкеиъ категорикъ: Къ днтръ днтрецимеа Ръсиел пъ се поге къринде пичи дпделеце Бе- сарабия; къ реситъциа еи къръ Молдовия ка парге днтрециторе а Принпипателоръ, пъ а Ръсиел, пъ поге фн пентръ Ръсиа касъ велли, фнндъ знъ обиктъ атингторилъ де контрактъриле еи къ Порта отоманъ, кареле дп ресцентвалъ Принпипателоръ, деразъ дела скопвалъ протенторатвалъ Ръсиел, че есте а консерва днтрецимеа териториалъ шн привилецииле де каре се въкъръ Принпипателе аъ антицо.

Дн темейриле маи сьсч дпширате днкеиетъ, къ ресвелвалъ де фадъ поге фн пентръ алте скопъри маи дпгнсе, пъ пентръ Беса-

рабия, къчн ачеста ла днкеиереа пьчи зрмезъ а се дпанои Мол- давиел дънре трактатвалъ де Каинарднел рекламатъ де днса Ръсиа, пе каре еа басезъ протенторатвалъ с'аъ. С—къ.

БЪЛЕТИНЪЛЪ ОФИЧАЛЪ.

№. 23226. 2037 ex 1854.

П Ъ Б Л И К Ъ Ц И Я Н Е

пентръ
конферереа знш стипендиъ арделенескъ Голдбергвалъ.

Дп зрмареа дескопериле че с'а фькътъ дн паргеа дпалъ- лъи министерилъ де дпвъдъмънтъ дн 24. Ноембре а. к. №. 17816 774 дн 1854, знъ стипендиъ арделенескъ Голдбергвалъ, менитъ пентръ знъ аскълтторилъ де медицинъ аъ киръргилъ дп зпверситатеа дела Виена, дп сьмъ де зна сьтъ дове зечн фюрини м. к. пе анъ, а девинитъ дп ваканъ.

Доритори дп а'лъ къштига аъ сь се лецитиме prin атестате регълате атътъ дп привинца квалитъцилоръ шн а стъдиелоръ лоръ, кътъ шн анъме дп ачела привинцъ, къмкъ еи аъ севършитъ къ еми- пинцъ стъдиеле прегътиторе карн се речеръ пентръ а лоръ маи дп- палъ перфепчизне.

Пе лънъгъ ачестеа ла фиекаре петичизне аре сь се алътъре знъ реверсъ деспре ачестеа, къмкъ пециторилъ, испръвндъ сьдиеле факълтъци, шн ва консфинди сервигеле сале марелъи принпипатъ Ардеалвалъ, с'аъ невржндъ а о фаче ачестеа, ва да дндерептъ стипендиалъ че 'а фолоситъ.

Дп зрмъ тпервалъ че се ва дпнъргъши къ ачестъ ськторилъ, ва авеа сь се лецитиме къ сьжршитълъ фькъръи анъ де стъдие ла локъцинига арделеанъ пе калса дрегъториле сале школастиче, сьнтъ каре се афъ, къмкъ есте вредникъ де а се фолоси шн маи департе де ачелъ стипендиъ, prin зрмаре ва шн да петичизне дп потъ анълъ пентръ маи департе фолосире.

Тоте черериле дпстръите дънъ регълъ аъ сь се аштеарпъ пълъ ла зива дн зрмъ а лъи Ianuari 1855 ла ч. р. локъцинигъ пентръ Ардеалъ, къ атътъ маи въртосъ, къ челе че воръ вини маи тързиъ, пъ се воръ пьтэ ресцента де локъ.

Сивилъ, дн 7. Дечембре 1854.

(2—3)

Дела ч. р. локъцинигъ пентръ Ардеалъ.

Insciintiare de Prenumeratiune

Gazet'a Transsilvaniei

si F o i ' a

pentru Minte, Inima si Literatura

pe anulu viitoriu 1855

totu cu modalitatea si pretiulu de pana acum, a-leca:

Pe 1 sem. 5 f.; pe 1 anu 10 f. m. c. in leintrulu Monarchiei; si 7 f. pe sem, 14 f. mc. pe anu (seu 42 stanti) in tierile neaustriace. Ca oficiale va publica scirile cele mai insemnate.

Prenumeratiunea se face pe la e. r. oficie postale si la cunoscutii vechii nostri DD. Corespondenti, ca si pana acum.

Serisorile numai cele francate se voru deschide. Devis'a remaine cea vechia: binele publicu.

Кърсъриле ла въръ дн 22. Дечембре к. п. с'аъ аичеа:

Ацио ла галвини днтрвърешн	32 1/4
„ „ арцинтъ	27 3/4
Обляцииле металиче веки де 5 %	83
Дпнпръмъталъ де 4 1/2 % дела 1852	71 3/8
„ „ де 4 % detto	...
Сорциле дела 1839	119 7/8
Акциле ванъвалъ	...
Дпнпръмъталъ 1854	98 3/4
„ челеа националъ дн ан. 1854	86 3/16

Ацио дп Брашовъ 23. Дечембре п.:
Азрвалъ (галвини) 6. ф. 2 кр. тл. — Арцинтълъ 27 1/2 %.